

ELORE (ISSN 1456-3010), vol. 16 – 2/2009.

Julkaisija: Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura ry.

[http://www.elore.fi/arkisto/2_09/ajankoht_nerg_2_09.pdf]

ESITTELYSSÄ KULTTUURINTUTKIMUKSEN SEURA

Minna Nerg

Kulttuurintutkimuksen seura syntyi viime vuoden maaliskuussa ja liitettiin yhdistysrekisteriin 14.8.2008. Nuori seura seisoo edeltäjänsä harteilla: tänä vuonna tuli vaiivikkaa kuluneeksi neljännesvuosisata Kulttuurin tutkimuksen verkoston perustamisesta.

KULTTUURIN TUTKIMUKSEN VERKOSTON TAUSTOJA

Verkosto perustettiin silloisen erikoistutkijan, sittemmin nykykulttuurin emeritaprofessori Katarina Eskolan johdolla Jyväskylän yliopistossa 1984. Yhteistyöryhmän nimellä aloittaneen verkoston toimintaa käynnistämässä oli kolmekymmentä henkilöä, ja alkuvauhdin antoi valtion yhteiskuntatieteelliseltä toimikunnalta saatu, kolmivuotiskaudelle osoitettu 34 500 markan avustus. Rahoitushakemuksessa yhteistyöryhmän kokoamisen tarpeellisuutta perusteltiin nykykulttuurin ja kulttuuripolitiikan tutkimuksen vakiintumattomalla asemalla yliopistoissa ja hallinnossa. Yhteistyöryhmä mainitsi pyrkimyksensä lisätä tutkijoiden välisiä kontakteja järjestämällä kokoontumisia ja keskustelemalla niissä alan tutkimuksen koordinoinnin pysyvämmistä muodoista.

Yhteistyöryhmälle löytyi kotipaikka Jyväskylän yliopiston Nykykulttuurin tutkimusyksiköstä, sittemmin tutkimuskeskuksesta. Suomen Akatemia rahoitti toimintaa vuoteen 1991, seuraavasta vuodesta selvittiin säästöjen turvin. Vuodesta 1993 alkaen ne yliopistot, joista verkostossa oli eniten jäseniä, ottivat vastuuta rahoituksesta. Sekä resurssit että jäsenmäärä kasvoivat nopeasti, ja kymmenessä vuodessa jäsenmäärä oli enemmän kuin kymmenkertaistunut.

VERKOSTOSTA SEURAKSI

Kysymystä seuraksi muuttumisesta sivuttiin jo yhdeksänkymmentäluvun alussa, mutta aihe laitettiin lepäämään ennen aikaisena. Varsinaisesti keskustelu alkoi vuonna 2002 verkostolle uutta johtoryhmää valittaessa. Verkoston sisältä oli esitetty toivei-

ta edustavamman ja demokraattisesti valitun johtoryhmän perustamisesta. Myös paikkasidonnaisuutta pidettiin aikansa eläneenä, kun kulttuurintutkimuksen ala oli vakiinnuttanut asemiaan. Toiveisiin pyrittiin tällä muutoksella vastaamaan. Samalla kysyttiin verkoston jäsenten mielipiteitä seuraksi muuttumisesta.

Keskustelu ei ollut kovin vilkasta, mutta kannanotoista suurempi osa kallistui verkoston säilymisen puolelle. Tietoisia oltiin kyllä siitä, että rahoitus tulisi lähivuosina kiristymään yliopistoilta saadun tuen pienenemisen vuoksi. Taloudellinen tilanne ei tuolloin kuitenkaan ollut pakottava, ja seuramuotoisuus olisi pikemminkin sulkenut pois silloisista tulonlähteistä pääasialliset, yliopistot ja laitokset. Myös jäsenmaksun käyttöönottoa epäröitiin, koska sen pelättiin leikkaavan jäsenmäärää ja toimivan siten verkoston perusajatusta vastaan, alan toimijoiden kontakteja pikemminkin hajottaen kuin lisäten.

Enemmän arveluttikin se, mitä seuraksi muuttuminen merkitsisi verkoston epävirallisuuden ja avoimena säilymisen kannalta. Pelättiin yhdistysmuotoisuuden byrokratian jähmettävän väljän ja epämuodollisen yhteisön. Verkostoa pidettiin enemmän *cultural studies* -hengen mukaisena. Säännöllisen toiminnan hyvänä puolena puolestaan pidettiin sitä, että toiminta saisi ryhtiä. Sekä verkoston että seuran kannattajat olivat yhtä mieltä sen tärkeydestä, että mukana olisi erilaisia kulttuurin alan toimijoita: pääpaino oli kulttuurintutkijoiden yhteisen toiminnan kehittämisessä.

Keskustelun tuloksena johtoryhmä aloitti vuonna 2003 toimintansa puheenjohtajaksi valitun Kristiina-instituutin tutkijan, dosentti Anu Koivusen johdolla, mutta seuraksi muuttuminen päätettiin toteuttaa vasta kun taloudellinen tilanne siihen johtaisi. Toimintaa ryhdistämään käynnistettiin kuitenkin joka toinen vuosi järjestettävät Kulttuurintutkimuksen päivät, ja verkoston perustamisvuodestaan saakka julkaisemasta *Kulttuurintutkimus*-lehdestä tehtiin referee-julkaisu.

Verkoston toiminta ehti johtoryhmän johdolla vakiintua vain muutaman vuoden ajan, kun yhdistysmuotoon siirtyminen kävi välttämättömäksi. Vuoden 2008 alussa seura nousi jaloilleen, uutena puheenjohtajanaan nykykulttuurin professori Erkki Vainikkala (Jyväskylän yliopisto).

ENSIMMÄISEN TOIMINTAVUODEN KOKEMUKSIA

Ensimmäinen vuosi seurana on ollut haasteellinen niin rahoituksen kuin vasta muotoutumassa olleiden toimintatapojenkin kannalta. Ennalta oli mahdotonta arvioida, mille tasolle jäsenmäärä asettuisi ja miltä osin jouduttaisiin turvautumaan mahdollisiin avustuksiin. Jäsenmäärässä onkin tapahtunut notkahdus jäsenmaksun käyttöönoton myötä. Verkostoon liittyminen oli helppoa ilman vuosittaisesta jäsenmaksusta aiheutuvaa vaivaa – ilmoittautuminen riitti – ja verkoston jäsenenä pysyminen sitäkin vaikeammaksi. Jäsenmäärän lasku lieneekin ymmärrettävissä ennen kaikkea siten, että monet kuuluvat jo lukuisiin seuroihin eivätkä halua lisätä maksettujen jäsenyyksiensä määrää. Varsinaista kannatusta jäsenyyksien määrällä ei alku- ja siirtymävaiheessa kannattane mitata.

Toiminta rekisteröitynä yhteisönä on puolestaan tuonut mukanaan velvoitteita ja käytäntöjä joihin on sitouduttava, varmasti tiukemmin kuin verkoston aikana. Pelko toiminnan muuttumisesta jähmeämmäksi oli kuitenkin turha: epävirallisuudesta on jouduttu tinkimään ainoastaan toiminnan kehyksissä. Seura ei ole myöskään muuttunut sellaiseksi Johanna Korhosen *Helsingin Sanomien* kolumnissaan (1) vastikään kuvailemaksi yhdistykseksi, jonka elinvoimaisin toimintamuoto olisi kokous. Järjestäytymisellä on päämäärä: *Kulttuurintutkimus*-lehti ilmestyy yhä neljästi vuodessa, ensi vuonna pidetään seitsemästoista kansainvälinen kulttuurintutkimuksen kesäkoulu (*Summer School of Cultural Studies*) ja Kulttuurintutkimuksen päivätkin, Jyväskylässä 11.–12.12.2009 teemalla *Teorian käytäntö*, ovat neljättä kertaa ajallaan.

Kahdenkymmenenviiden vuoden aikana seura, joka syntyi ruohonjuuritasolla, erilaisissa tutkijayhteisöissä toimineiden ihmisten tahdosta ja aloitteesta, on tehnyt onnistunutta työtä alan vakiinnuttamiseksi ja tullut vakiintuneeksi siinä sivussa itsekin. Vahvistus verkostona tehdyn työn tuloksista saatiin alkuvuodesta, kun seura liitettiin hakemuksesta jäseneksi Tieteellisten seurain valtuuskuntaan – poikkeuksellisella yhden vuoden toiminta-ajalla. Selvää on, ettei ole käynyt ainakaan niin kuin ennustettiin vuoden 1984 sosiologipäivillä, jolloin Katarina Eskolan kertoessa kulttuurin tutkimuksen yhteistyöryhmähankkeesta ”ainakin yksi joensuulainen puheenvuoronkäyttäjä kehotti tutkimaan kaikki 70-luvulla käynnistetyt epäonnistuneet yritykset tieteidenvälisiksi ajatelluista projekteista” (2). Itse toiminnassa pyritään pitämään kiinni siitä, että ideat nousisivat – kuten ennenkin – tutkijayhteisöstä. Seura toivottaa kaikki tervetulleiksi Kulttuurintutkimuksen päiville!

Kulttuurintutkimuksen seura
PL 35, 40014 Jyväskylän yliopisto
014 2601317
<http://www.jyu.fi/kultut>
minna.m.nerg@jyu.fi

VIITTEET

1. Korhonen, Johanna: Yleishaitallista yhdistystoimintaa. *Helsingin Sanomat* 7.10.2009.
2. Eskola, Katarina. Kirje 22.3.1984.

Yhteiskuntatieteiden kandidaatti Minna Nerg on Kulttuurintutkimuksen seuran sihteeri ja *Kulttuurintutkimus*-lehden toimitussihteeri.